

Senki sem azért szereti hazáját, mert nagy, hanem mert az övé – vallotta a jó Seneca, s talán erre gondolt, mikor vörös vére lassan szivárgott a forró vízbe. Csuklóján, térdé alatt és bokáján is felnyitatta az ereket, hogy besűrűsödött, megsavanyodott, előregedett vére minél gyorsabban távozzon tőle. Még így is kínosan kelletlenül folydogált ki ráncos bőre alól az életerő. Legkedvesebb rabszolgájának arca világlott fölötte legtovább, s miután minden elhomályosult, a sötétben a hangok azt suttogták, a *legnagyobb hiba abban van, aki nem a jobbaknak akar tetszeni, hanem a tömegnek*. És abban is, kongott egy telt zengésű bariton a homloklebenyénél, ha annak tetszelgünk, aki pusztá ereje vagy véletlen szerencséje folytán kiválónak hirdetheti hitványságát, fölé helyezheti magát mindeneknek, érdemtelenül. Holott: *noblesse oblige*.

És egyedül az a nemesség érvényes, amely kötelez.

– Hiszen ez ugyanaz, jó uram – mosolygott szomorúan a rabszolga, s komoran nézte, ahogy a fürdőkád vizében a vörös folyók tengerré lesznek. – A sokaság kedvét keresni és hamis prófétát szolgálni ugyanaz.

Seneca irtózatos erőfeszítéssel fölemelte a szemhéját, párás, megtört tekintete hálásan fonódott a mélybama szembe. Milyen lágy pillantású ifjú, gondolták terpeszkedő sötétjében a hangok fájdalmasan. Milyen lágy gyötrelem ömlik szét bennem, mikor erre gondolok, játszott egy mosoly az ajkán.

– Meghalt – jelentette ki az orvos néhány perc múlva.

A rabszolga lehajolt, a térd és a váll alá nyúlt, kiemelte a tetemet a vízből. Az aszott, aszketikus test könnyű volt, akár egy tollpáma. A masszírozó asztalra fektette, a világ kurta időre elcsöndesedett, míg be nem toppant a tagbaszakadt, sebhelyes arcú centurio, valaki nyilván óvatlanul beengedte, a holttesthez lépett, durván bökdöste, megállapította, hogy szemeyi élet sem maradt benne, azzal zajosan távozott.

– Nero elégedett lehet – sóhajtotta az orvos.

– Nero sohasem lehet elégedett – mormolta a rabszolga.

A sötétben a hangok mindig mást fognak suttogni a princeps fülébe, mint amire vágyik, mindig mást, mint amit fennhangon a szemébe mondanak riadt férfiak és nők, és sosem lesz mellette senki, aki ugyanazt hallja, amit ő hall, gondolta még, de a gondolatot megtartotta magának. Előkereste az erszényt, aranyakat csúsztatott a doktor markába, s mikor végre egyedül maradt a halottal, a sarokban heverő, díszesen varrott iszákból elővette és a parázstartóban elégette a főlzabadító iratot. Utána virasztott, és furcsa zöngésű, kútmélyről föltörő, elfeledett anyanyelvén különös dallamokat dúdolt, míg magához nem ölelte az álom.

Három esztendővel később, egy másik éjjelen a rabszolga a princeps ételtől-italtól torzzá püffedt testét, haláltól eltorzult arcát nézte mereven, hosszan. Nem érzett semmit. A mellette álló tagbaszakadt, sebhelyes arcú centurio ráköpött Nero kopasz fejére. A rabszolga sarkon fordult, a Város felé futott. Galba katonái már a reggeli diadalmas bevonulásra készülődtek, részeg duhajkodásuk foszlányai beborították a mezőt. A rabszolga lihegett, szíve erősen kalapált. Holtfáradtan hanyatt feküdt a réten, a feje fölött az ég boltozatára szögezett Holdat fűrkészte. Halvány emlékeiben ligetek és bokrok között szaladgált, de fogalma sem volt, merre, a világnak mely tájain lehetnek azok a ligetek és azok a bokrok. Nem is igazán kívánta tudni. Rómába vágyott inkább, Seneca békéjét sírta vissza. Jól tudta, az örök körforgás egyszer újra gazdája mellé sodorja, ám nem bízott a türelemben, ami számára adatott. A sötétben a hangok távoli, feledésbe merült anyanyelvén dadogtak. Feszülten fülelt. Már nem értett a szavakból semmit.